

Zelfreflectie-oefening bij taaltoegankelijkheid

Deze zelfreflectievragen stimuleren je om vanuit twee perspectieven te reflecteren over taaldrempels in je lessen of opleidingen vanuit de leerling(en) of collega's. Doorheen deze reflectie sta je stil bij onbewuste percepties over taal-leren en meertaligheid en mogelijke weerstanden bij verandering.

Hoe reageer ik & waarom?

Zelfreflectievragen vanuit eigen perspectief:

Wat voel ik?
Welke emoties roept de vraag van de leerling bij me op?

Wat denk ik?
Welke regels en praktische bezwaren staan in de weg?
Welke opportuniteiten bieden zich aan?

Hoe reageer ik?
Wat is de drijfveer van mijn handeling?
Wat heb ik nodig om aan de vraag tegemoet te komen?

Hoe reageert de leerling & waarom?

Zelfreflectievragen vanuit het perspectief van de leerling:

Wat voelt de leerling?
Welke emoties gaan gepaard met de vraag van de leerling?

Wat denkt de leerling?
Welke gedachten roept mijn reactie op bij de leerling?

Hoe reageert de leerling?
Wat is de drijfveer van deze reactie? Wil de leerling de reactie bijsturen?
Welk tegenreactie verwacht de leerling van mij?

Voorbeelden:

- **Emoties**

Leerkracht: autoriteit/deskundigheid komt in gevaar- wordt in vraag gesteld, (vraag naar) aanpassingen voelen bedreigend aan, schrik om onderwijsniveau te verlagen

Leerling: gevoel dat leerproces niet belangrijk is, dat ervaren leerdrempels niet au-serieus genomen worden, zich aangevallen - verkeerd begrepen - onheus beoordeeld - gediscrimineerd voelen, niet op waarde geschat worden

- **Manieren van reageren**

Leerkracht: geen uitzondering willen/kunnen maken, geen aanpassingen - inspraak dulden-appreciëren.

Leerling: leerkracht wil niet helpen, gelooft niet in mij, vindt me niet belangrijk genoeg, dult geen inspraak, vindt de vraag bedreigend, stelt zijn belangen boven de mijne

- **Drijfveren**

Leerkracht: deskundigheid kan niet in vraag gesteld worden, autoriteit komt in gevaar, regelgeving, hoge lat voor Nederlands, werkdruk wordt te hoog, niet relevant voor alle leerlingen

Leerling: geen redelijke verklaring krijgen-vinden in reactie van de leerkracht, racisme of discriminatie inroepen als verklaring voor gesteld gedrag, niet beoordeeld worden op inspanningen en competenties

MEET! Taalkrachtige leeromgeving

Secundair onderwijs

CHECKLIST met 7 aandachtspunten

Ben ik de leerkracht die taal versterkt en meertaligheid insluit?

Ik zie de competenties van leerlingen, los van taalachtergrond.

Ik erken de positieve kracht van àlle thuishalen.

Ik maak van taal geen uitsluitingsmechanisme.

Ik geef les en communiceer in duidelijke taal.

Ik pleit voor structurele taalfaciliteiten inde les, de richting en op school.

Ik benut de meertaligheid van de leerlingen.

Ik stimuleer verbinding tussen leerlingen.

To do's: positieve acties

Wat ik zelf kan doen

Denk niet te gauw: 'Oei, nog probleem.' Eerder: 'Hé, hier spreekt iemand ... Berbers.'

1 schema / per les

Mezelf opnemen
daarna test:
hoe duidelijk
spreek ik?

Wat ik kan doen met de leerlingen

Leerlingen
aanmoedigen om het
woord te nemen.

Opdracht cursisten:
Verklarende woordenlijst
maken (per les, inhoud).

Taalcafé organiseren:
ongedwongen met
(on)bekenden over
allerlei onderwerpen
praten.

Oproep:
taal-maatjes taal-
buddy's taal-
meter / peter.

To do's: positieve acties

Wat ik kan doen met de collega's

*Structureel blijven
professionaliseren!
Oog voor nieuwe
lesgevers.*

*Tips & tricks uitwisselen:
helder taal in de les en
de cursus.*

*Een verklarende
woordenlijst maken-
hanteren
(per les, per inhoud).*

